

611. Przyczynek do wiedzy o rozmieszczeniu *Melitaea phoebe* (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775) (Lepidoptera: Nymphalidae) w Polsce

Contribution to the knowledge of the distribution of *Melitaea phoebe* (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775) (Lepidoptera: Nymphalidae) in Poland

KEY WORDS: Lepidoptera, Nymphalidae, *Melitaea phoebe*, faunistic record, N Poland.

Melitaea phoebe (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775), to jeden z 7 przedstawicieli rodzaju *Melitaea* FABRICIUS, 1807 w Polsce, a przy tym jeden z najrzadszych. Jest to gatunek południowy o zwartym areale dochodzącym do środkowych Niemiec, Słowacji i Czech, dalej znany ze stanowisk dysjunktywnych rozmieszczonych aż do południowych granic Estonii. *M. phoebe* zasiedla suche kwieciste łąki i murawy na skrajach lasów, a rośliny pokarmowe gąsienic to różne gatunki z rodzajów *Centaurea* LINNAEUS, 1753 i *Cirsium* MILLER, 1754. Zależnie od warunków klimatycznych i wysokości bezwzględnej, jest monowalentna i lata od pierwszej dekady czerwca do końca lipca, albo biwalentna – i lata od końca kwietnia do połowy czerwca oraz od końca czerwca do początku września (BUSZKO, MASŁOWSKI 2008: Motyle dzienne Polski. Wyd. Koliber, Nowy Sącz. 274 ss.; KUDRNA 2002: Oedippus, 20: 1-343; REICHHOLF-RIEHM 1996: Motyle. GeoCenter, Warszawa, 288 ss.; TOLMAN, LEWINGTON 2007: Motyle Polski i Europy. Wyd. Influence, Dąbrowa Górnicza. 347 ss.). Do 1988 r. *M. phoebe* odnotowano tylko kilkakrotnie w okolicach Poznania i Warszawy oraz w Puszczy Białowieskiej, uważając przy tym, że złowione osobniki zaleciały z terenów na wschód od granic Polski (BUSZKO, MASŁOWSKI 2008: ibid.). Pierwszą stałą populację odnaleziono dopiero w 2008 r., na jednym stanowisku w Beskidzie Niskim (WARECKI 2011: Wiad. entomol., 30: 62).

W roku 2011 odkryto cztery nowe stanowiska *M. phoebe* w Suwalskim Parku Krajobrazowym i na terenach przyległych:

- Malesowizna-Turtul (UTM: FF11), 1–8 VII 2011 – obserwowano 4 ♀♀,
- Przełomka (FF11), 4 VII 2011 – obserwowano 1♂ i 1♀,
- Rez. „Rutka” (FF21), 5 VII 2011 – obserwowano 2 ♀♀,
- Żywa Woda (FF20), 8 VII 2011 – obserwowano 1♀.

Motyle obserwowano zwykle na południowych lub południowo-zachodnich zboczach moren i ozów, na suchych łąkach, zawsze w pobliżu lasu. Notowano głównie samice żerujące na kwiatach *Centaurea* spp. Stan wszystkich zaobserwowanych osobników wskazywał na koniec ich pojawu. W sierpniu 2011 r. próbowano również na odkrytych stanowiskach odnaleźć osobniki drugiego pokolenia oraz gąsienice, lecz bezskutecznie.

Cechująca się młodoglacjalną rzeźbą terenu Suwalszczyzna, obfituje w zbocza podobne do badanych przez nas w 2011 r. Jest wysoce prawdopodobne, że *M. phoebe* występuje też na innych stanowiskach w tym regionie. Warto też zauważyć, że *M. phoebe* podano z kilkunastu stanowisk na Litwie, w większości skupionych na wschodzie i południowym wschodzie kraju (DAPKUS 2006: New rare Lit. Insect Sp. Rec. Descr., 17: 83-85; IVINSKIS 1998: Acta zool. Lith., Ent., 8: 9-22). Ponadto we wschodniej Europie gatunek ten stwierdzono na Łotwie, w Estonii, Rosji, na Białorusi i Ukrainie. Istnieje prawdopodobieństwo, że występowanie *M. phoebe* w tej części Europy nie jest dysjunktywne, ale ma bardziej zwarty zasięg.

Łukasz DAWIDOWICZ, Grzegorz WAGNER, Weronika JARSKA,
Studenckie Koło Nauk. Biologów UMCS, Lublin
Paweł BUCZYŃSKI, Zakład Zoologii UMCS, Lublin